

THE FEDERAL REPUBLIC OF SOMALIA
OFFICE OF THE STATE ATTORNEY GENERAL

Summad: XGG/004/2026

05/01/2026

Ku: Agaasinka Golaha Wasiirrada

Muqdisho

Ku: Wasaaradda Dekadaha iyo Gaadiidka Badda

Muqdisho

Og: Xafiiska Ra'iisul-wasaaraha Xukuumadda JFS

Muqdisho

Ujeeddo: Talo Sharci

Xafiska Garyaqaanka Guud ee Dawladda oo tiixraacaya warqadda Summaddeedu tahay: **WCAD/XAWSH&H/2765/2025** ee ku taarikheysan **24/12/2025** kana soo baxday Wasaaradda Cadaaladda iyo Arrimaha Dastuurka, ujeedadeeduna ahayd: **Soo gudbin "XEER-NIDAAMIYAHA DIIWAANGELINTA GAADIIDKA BADDA"**

Xafiiska Garyaqaanka Guud ee Dawladda, asaga oo gudanaya waajibaadkiisa shaqo si Waafaqsan **Sharci Lr. 18 ee 29 Jannaayo 1976**, ayaa waxa uu halkaan idin kugu soo gudbinayaa Xeer-nidaamiyaha sare ku xusan oo ay Wasaaradda Cadaaladda iyo Arrimaha Dastuurka horay ugu soo gudbisay Xafiiska, si uu uga guto waajibaadkiisa shaqo, uguna bixiyo Talo Sharci.

Haddaba, Xafiiska Garyaqaanka Guud ee Dawladda kadib markii uu darsay Nuqulka Xeer-nidaamiyahani, islamarkaana waafijayay Shuruucda Dalka, ayaa waxa uu Xafiisku ku talinayaa in Xeer-nidaamiyahan, loo gudbiyo Golaha Wasiirada, maadaama uusan kahor-imaaneyn Dastuurka iyo Shuruucda Dalka.

Ugu dambeyn, Xafiiska Garyaqaanka Guud waxa uu ku wargelinayaa Agaasimaha Golaha Wasiirrada in nuqulka ku lifaaqan warqaddan uu yahay nuqulka asalka ah ee loo gudbinaayo Golaha Wasiirrada sii ay u meel-mariyaan si waafaqsan **Xeer Ra'iisul-wasaare Lr. 125 ee 06 April 2023**

FG: Waxa halkan ku lifaaqan Xeer-nidaamiyaha Sare ku xusan.

Dr. Cabdiraxmaan Maxamuud Xirsi

Ku-Xigeenka Garyaqaanka Guud ee Dawladda

Federal Republic of Somalia
Ministry of Justice and Constitutional Affairs
Office of Director Legislations and Agreements Department

SUMMAD: WCAD/XAWSHH/2765/2025

Tr. 24/12/2025

Mudane Garyaqaan,

**UJEEDDO: SOO-GUDBIN "XEER-NIDAAMIYAH DIIWAANGELINTA
GAADIIDKA BADDA"**

Wasaaradda Cadaaladda iyo Arrimaha Dastuurka, waxay halkan ku soo gudbinaysaa "**Xeer-nidaamiyaha Diiwaangelinta Gaadiidka Badda**" oo ay diyaarisay Wasaaradda Dekadaha iyo Gaadiidka Badda, Xukuumadda JFS.

Xeer-nidaamiyahani wuxuu qeyb weyn ka qaadanayaa nidaaminta Gaadiidka Badda iyo Sare u qaadista Hab-raac lagu Maamulayo Calan-bixinta Maraakiibta iyo Dejinta Nidaam looga Hortagayo isticmaalka Been-Abuurka ee Calanka Soomaaliyeed.

Haddaba, waxaan Xafiiska Garyaqaanka Guud ee Dawladda ka codsanaynaa, inuu waajibkiisa sharci ka guto, si hab-raaca ansixintu u dhammeystirno.

Wada-shaqeyn wacan.

Mudane. Xasan Axmed Cali
Agaasimaha Waaxda Sharciyada iyo heshiisyada,
Wasaaradda Cadaaladda iyo Arr. Dastuurka

Garyaqaanka Guud ee Dawladda
Og: Agaasimaha Guud ee Wasaaradda Cadaaladda iyo Arr. Dastuurka
Og: Xoghayaha Joogtada ah ee Wasaaradda Cadaaladda iyo Arr. Dastuurka
Og: Wasiir Ku-xigeenka Wasaaradda Cadaaladda iyo Arr. Dastuurka
Og: Wasiiru-dawlaha Wasaaradda Cadaaladda iyo Arr. Dastuurka
Og: Wasiirka Wasaaradda Cadaaladda iyo Arr. Dastuurka

=Muqdisho=
=Muqdisho=
=Muqdisho=
=Muqdisho=
=Muqdisho=
=Muqdisho=

Address: Martine Hospital Road, Mogadishu – Somalia.
Email: legislative@moj.gov.so

Tell: 0615847146

XAFIISKA GARYAQAANKA
GUUD EE DOWLADDA

GALID

Taariikh: 27/12/2025

Dr. Xirsi
27/12/2025 @

**JAMHURIYADDA FEDERAALKA SOOMAALIYA
WASAARADDA DEKADAHA IYO GAADIIDKA BADDA**

**XEERNIDAAMIYAHA
DIIWAANGELINTA GAADIIDKA BADDA**

**MUQDISHO – SOOMAALIYA
2025**

TUSMO:

CUTUBKA KOWAAD.....	4
QODOBBO GUUD.....	4
Qod. 1 ^{aad} : Magaca Xeer-nidaamiyaha	4
Qod. 2 ^{aad} : Ujeeddooyinka iyo Baaxadda.....	4
Qod. 3 ^{aad} : Qeexid	4
CUTUBKA LABAAD	6
NIDAAMKA DIIWAANGELINTA	6
Qod. 4 ^{aad} : Maamulka iyo Fulinta.....	6
Qod. 5 ^{aad} : Shuruudaha Diiwaangelinta Maraakiibta	7
Qod. 6 ^{aad} : Dekadda Diiwaangelinta	7
Qod. 7 ^{aad} : Xaddidaadda iyo Xaaladda aan la Diiwaangelin karin Markabka	7
Qod. 8 ^{aad} : Xogta la Diiwaangelinayo.....	8
CUTUBKA SADDEXAAD.....	9
CADDEYMAHA DIIWAANGELINTA KOOWAAD, SAHANKA	9
MARKABKA IYO SHAHAADADA DIIWAANGELINTA.....	9
Qod. 9 ^{aad} : Diiwaangelinta ugu horreysa ee markab	9
Qod. 10 ^{aad} : Shahaadada Diiwaangelinta.....	9
Qod. 11 ^{aad} : Muddada Diiwaangelinta Maraakiibta.....	10
Qod. 12 ^{aad} : Shahaado Diiwaangelin Ku-meel-gaar ah.....	10
Qod. 13 ^{aad} : Baarista iyo Sahanka Markabka	11
Qod. 14 ^{aad} : Beddelka Magaca iyo Milkiyadda Markabka	11
Qod. 15 ^{aad} : Ka Tirritiridda Diiwaanada Maraakiibta.....	12
CUTUBKA AFARAAD.....	13
MAAMULKA CALANSIINTA MARAAKIIBTA	13
Qod. 16 ^{aad} : Calansiinta Maraakiibta iyo Tilmaamaha Calanka	13
Qod. 17 ^{aad} : Xuquuqda Ka babashada Calanka iyo Waajibaadka la Xiriira.....	14
CUTUBKA SHANAAD.....	15
DIIWAANGELINTA DOOMAHA.....	15
Qod. 18 ^{aad} : Shuruudaha Diiwaangelinta Doomaha	15
Qod. 19 ^{aad} : Sugidda Lahaanshaha Doonta.....	15
Qod. 20 ^{aad} : Beddelka Magaca iyo Milkiyadda Doonta:.....	16
Qod. 21 ^{aad} : Badqabka iyo Nabadgelyada Doomaha.....	16
CUTUBKA LIXAAD	17
GANAAXYADA, CIQAABAHA MAAMUL IYO ISTICMAALKA CALANKA	17
Qodobka 22 ^{aad} : Ka-tagista Sharci-darrada ah ee Calanka Qaranka.....	17
Qod. 24 ^{aad} : Ganaaxa Dib-u-dhaca Canshuurta Sannadlaha ah.....	18

Qod. 25^{aad}: Fulinta Ganaaxyada	18
Qod. 26^{aad}: Ganaaxyada ku Saabsan Sahan-la'aanta ama Xog-bixin Khaldan	19
Qodobka 27^{aad}: Ganaaxyada Doomaha ka yar yar.....	19
Qod. 28^{aad}: Dhaqangal	19

CUTUBKA KOWAAD

QODOBBO GUUD

Qod. 1^{aad}: Magaca Xeer-nidaamiyaha

1. Xeer-nidaamiyahan waxaa loogu yeerayaa “**Xeer-nidaamiyaha Diiwaangelinta Gaadiidka Badda**”.
2. Xeer-nidaamiyaan waxaa tixraac u ah qodobbada 38-50 ee Sharciga Badda Soomaaliyeed, Sharci Lr. 5 ee 1989.

Qod. 2aad: Ujeeddooyinka iyo Baaxadda

- 1) Ujeeddooyinka Xeer-nidaamiyahan waa sida soo socota ee hoos ku xusan:
 - (a) Dejinta habraacyada iyo shuruudaha diiwaangelinta Maraakiibta.
 - (b) Nidaaminta iyo diiwaangelinta doomaha gudaha ee dalka.
 - (c) Hagidda iyo sameynta shuruudaha, waajibaadka iyo habraacyada lagu maamulayo calan-bixinta maraakiibta.
 - (d) Sameynta iyo dejinta nidaam adag oo looga hortagayo isticmaalka been-abuurka ee Calanka Soomaaliyeed iyo unkidda nidaam qaran oo lagu keydiyo dhammaan xogta gaadiid badeedka dalka oo la jaanqaadaya xeerarka qaranka iyo kuwa caalamiga.
- 2) Xeer-nidaamiyahan waxaa lagu dabaqayaa:
 - (a) Maraakiibta leh cabbir/dherer ka weyn 24 mitir.
 - (b) Doomaha leh cabbir/dherer ka yar 24 mitir.
- 3) Xeer-nidaamiyahan laguma dabaqayo maraakiibta iyo doomaha hoos ku xusan:
 - (a) Maraakiibta dagaalka, dhammaan maraakiibta ciidanka badda iyo kuwa militari.
 - (b) Doomaha Raaxada (Pleasure Craft); doomahan waa kuwa aan loo isticmaalin sababo ganacsi, balse loo adeegsado ujeeddooyin kale madadaalo, dalxiis, ama ciyaaraha badda.

Qod. 3^{aad}: Qeexid

1. **JFS:** waxaa loola jeedaa Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya.
2. **Markab:** waxaa loola jeeda doomaha waaweyn ee loo isticmaalo ama u qalmo in loo isticmaalo badmaridda biyaha korkiisa ama hoostiisa cabbirkooduna yahay **24 mitir** ama ka weyn, loona isticmaalo adeegyada ganacsiga ama hawlaha kale ee badda.
3. **Doon:** Waxaa loola jeedaa gaadiid-badeed kasta oo cabbirkiisu ka yar yahay **24 mitir**, loona isticmaalo kalluumaysiga yaryar ama gaadiidka gudaha ee biyaha Soomaaliya.

4. **Gaadiidka Badda (Vessel):** Waxaa loola jeedaa magac guud oo loo bixiyo kulmiyana dhammaan noocyadda maraakiibta iyo doomaha.
5. **Wasaaradda:** Waxaa loola jeedaa Wasaaradda Dekadaha iyo Gaadiidka Badda ee heer Federaal oo mas'uul ka ah dejinta xeerarka iyo siyaasadaha JFS ee la xariira dekadaha, arrimaha badda iyo badmarista.
6. **Waaxda Maamulka Badda:** Waxaa loola jeedaa waaxda mas'uulka ka ah diiwaangelinta iyo kormeerka gaadiidka badda.
7. **Diiwaangeliye:** Waxaa loola jeedaa sarkaalka magacaaban ee qeybta diiwaangelinta Waaxda Maamulka Badda ee Wasaaradda.
8. **Diiwaanka Maraakiibta Soomaaliyeed:** Waxaa loola jeedaa Kaydka Rasmiga ah ee sharciyeed oo diiwaanhayuhu ku qorto faahfaahinta markab kasta oo sita calanka Soomaaliyeed.
9. **Dekadda Diiwaangelinta:** Waxaa loola jeedaa Dekadda Rasmiga ah ee lagu sameeyn karo diiwaangelinta maraakiibta lagana maamulo hawlaha calansiinta maraakiibta, taas oo markabka si maamul ahaan loogu xiriiriyo.
10. **Calanka:** Waxaa loola jeedaa calanka JFS oo ah Jinsiyadda la siiyo laguna aqoonsado maraakiibta buuxisa shuruudaha diiwaangelinta iyo calansiinta ee dalka.
11. **Shahaadada Diiwaangelinta:** Waxaa loola jeedaa dokumenti sharciyeed rasmi ah oo caddaynaya in markabku buuxiyay shuruuraha iyo habraacyada diiwaangelinta ee Wasaaradda.
12. **Shahaado Diiwaangelin Ku-meel-gaar ah:** Waxaa loola jeedaa dokumenti ku-meel-gaar ah oo la siiyo markabka kaddib caddeymo rasmi ah iyo sababo meelmar ah sida in goordhow la iibsaday oo uu ku suganyahay dekad shisheeye.
13. **Diiwaangelin markii koowaad:** Waxaa loola jeedaa diiwaangelinta ugu horreysa ee markabku marayo kaddib sameyntiisa/soosaaristiisa.
14. **Tirtiridda Diiwaanka:** Waxaa loola jeedaa falka Sharci ee markabka looga saaro Diiwaanka Qaranka, taas oo joojinaysa xuquuqdiisa calanka.
15. **Baaritaan/Sahan:** Waxaa loola jeedaa kormeerka farsamo ee rasmiga ah ee lagu sameeyo markabka si loo hubiyo cabbirka iyo culeyska markabka, u qalmidda badmarista iyo u hoggaansanaanta shuruudaha badbaadada iyo farsamada ee laga doonayo markabka ka hor diiwaangelinta.
16. **Markab Soomaaliyeed:** Waxaa loola jeedaa markab kasta oo si sharci ah ugu diiwaangashan Calanka JFS.
17. **Markab Shisheeye:** Waxaa loola jeedaa Markab kasta oo lagu diiwaangeliyey calan aan ahayn calanka Soomaaliya, isla markaasna ku shaqeeya xukunka dawlad kale.

18. **Xeernidaamiyahan:** Waxaa loola jeedaa Xeernidaamiyaha Diiwaangelinta Gaadiidka Badda ee JFS.
19. **WDGB:** Wasaaradda Dekadaha iyo Gaadiidka Badda ee Xukuumadda JFS.
20. **Diiwaangelin Furan:** Waxaa loola jeedaa nidaamka diiwaangelinta ee u oggolaanaya maraakiibta shisheeye diiwaangelinta iyo qaadashada calanka JFS.
21. **Shahaadada tirtirada diiwaanka:** Waxaa loola jeedaa dokumenti rasmi ah oo caddaynaya in markabka laga tirtiray diiwaanka, lagana saxiixay diiwaan-haye.
22. **Markab aan Jinsiyad lahayn:** Waxaa loola jeedaa markab kasta oo aan si sharci ah u haysan dhalasho dawladeed.

CUTUBKA LABAAD

NIDAAMKA DIIWAANGELINTA

Qod. 4^{aad}: Maamulka iyo Fulinta

- 1) Waaxda Maamulka Badda ee Wasaaradda Dekadaha iyo Gaadiidka Badda oo raacaysa tilmaamaha Madaxda/Hoggaanka Wasaaradda iyo shuruucda kale ee la xariira arrimaha diwaangelinta Gaadiidka Badda Soomaaliyeed ayaa fulineysa habraacyada uu qeexayo Xeer-nidaamiyahan.
- 2) Xafiiska diiwaangelinta ee Waaxda Maamulka Badda ee Wasaaradda Dekadaha iyo Gaadiidka Badda ayaa u xilsaaran Waajibaadkan:
 - (a) Qabashada Codsiga diiwaangelinta gaadiidka badda iyo hubinta saxnaanta iyo sugnaanta xogta si waafaqsan habraacyada Xeer-nidaamiyahan iyo Sharciga Badda Soomaaliyeed.
 - (b) Bixinta iyo cusbooneysiinta ruqsadda; iyo shahaadada gaadiid-badeedka dalka.
 - (c) Keydinta iyo ilaalinta xogta gaadiid-badeedka dalka.
 - (d) Ilaalinta xuquuqda bad-maaxiinta, gaar ahaan kuwa ka shaqeeya maraakiibta ku diiwaan-gashan calanka Soomaaliya.
 - (e) Diyaarinta warbixnno muddeysan oo joogto ah iyo kuwo gaar ahba hadba sidii looga dalbado xafiiska.
- 3) Agaasimaha Guud ee Wasaaraddu wuxuu soo saari karaa tilmaamo iyo habraacyo farsamo oo lagu jiheynayo diwaangelinta gaadiid-badeedka dalka, sidoo kalena wuxuu si joogta ah ugu korjoogteynayaa waaxda Maamulka Badda fulinta iyo dhaqangelinta Xeernidaamiyahan.

Qod. 5^{aad}: Shuruudaha Diiwaangelinta Maraakiibta

Codsade kasta oo doonaya in loo diwaangeliyo markab waa inuu dhowraa, soona buuxiyaa shuruudaha soo socda ee lagu maamulayo diwaangelinta maraakiibta:

1. Soo gudbinta codsi rasmi ah ee la xariira dalabka diiwaangelinta markabka.
2. Buuxinta iyo soo gudbinta foomka codsiga Wasaaradda ee la xariira dalabka diwaangelinta markabka.
3. Bixinta khidmadda diiwaangelinta
4. Soo gudbinta aqoonsi rasmi ah sida baasaboora ama Kaar Aqoonsi Rasmi ah.
5. Soo gudbinta caddeymaha dokumentiyada iyo shahaadooyinka soo socda:
 - a) Caddenya lahaanshaha markabka
 - b) Shahaadada Diiwaangelinta haddii markabku hore dal kale uga diiwaan-gashanaa.
 - c) Caddeyn muujinaysa in diiwaanka laga saaray calankiisii hore haddii uu ka diiwaan-gashanaa dal kale.
 - d) Shahadada lagu dhisay markabka haddii markabku cusub yahay.
 - e) Shahaadada Culeyska.
 - f) Shahaadooyinka Badbaadada iyo Caymiska.

Qod. 6^{aad}: Dekadda Diiwaangelinta

1. Dekadda Muqdisho ayaa ah dekad rasmiga ah ee diiwaangelinta maraakiibta Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya.
2. Magaca dekad diiwaangelinta waa in si cad loogu muujiyo:
 - (a) Shahaadada Diiwaangelinta Markabka; iyo
 - (b) Dusha (Gadaasha iyo Dhinacyada) markabka.
3. Wasiirka Wasaaradda Dekadaha iyo Gaadiidka Badda wuxuu xaalad gaar ah, u go'aamin karaa in dekad kale oo dalka ah ay noqoto dekad diiwaangelin ku-meelgaar ah, marka ay jirto baahi ama xaalad gaar ah oo meelmar ah.

Qod. 7^{aad}: Xaddidaadda iyo Xaaladda aan la Diiwaangelin karin Markabka

1. Markabkii aanan buuxin shuruudaha iyo habraaca ku xusan Qodobka 5^{aad} ee Xeeridaamiyahan lama diiwaangelin karo.

2. Haddii markabku ku jiro muran, dacwad, ama khilaaf sharciyeed aan weli dhammaan ama la xallin.
3. Haddii marabku ku jiro liiska madow “blacklist” ee gudaha ama caalamka , ama lagu soo eedayay kalluumeysi sharci darro ah, tahriibin, dhoofin dhuxul, daroogo iyo hub sharci darro ah , iyo xataa xoolo duur joog ah oo si sharci darro loogu dhoofiyey.
4. Haddii uu ku lug yeesho milkiile/milkiileyaal aan lahayn xuquuq saami/lahaansho sharciyeed oo la xaqiijiyey.
5. Haddii arrimaha ku xusan Qodobka 7^{aad} ay dhacaan waxaa lagu fulinayaa markabka oo uu mutaysanayaa xaaladaha iyo qodobbada hoos ku xusan:
 - (a) Lama diiwaangelin karo mana qaadan karo calanka Soomaaliya.
 - (b) Waxaa loo tixgelin karaa markab aan jinsiyad lahayn (stateless vessel) si waafaqsan Qodobka 92 ee Xeerka Caalamiga ee Qaramada Midoobay ee Arrimaha Badda (UNCLOS).

Qod. 8^{aad}: Xogta la Diiwaangelinayo

1. Diiwaanhayuhu wuxuu diiwaangelinayaa oo laga rabaa inuu keydiyo xogta soo socto ee hoos ku xusan:
 - (a) Magaca markabka
 - (b) Magacyadii hore ee uu lahaa, haddii ay jiraan.
 - (c) Faahfaahinta iyo shahaadada culeyska (Tonnage cert.).
 - (a) Caddeynta heshiiska lahaanshaha markabka, haddii uu jiro milkiile ka badan hal qof ama shirkad ay leedahay, waa in si cad loogu qeexaa heshiiska lahaanshaha markabka.
 - (d) Magaca, jinsiyadda iyo cinwaanka milkiilaha ama wakiilka sharciga ah.
 - (e) Lambarka shahaadada diiwaangelinta (Certificate of Registry No.) haddii uu hore dal kale uga diiwaangashanaa
 - (f) Dekadda diiwaangelinta (Port of Registry)
 - (g) Numbarka aqoonsiga caalamiga ah (IMO Number) haddii markabku uu leeyahay.
 - (h) Magaca, goobta shirkadda dhistay, iyo sannadka la dhisay.
 - (i) Astaamaha farsamo ee markabka sida: (GT, NT, HP), dherer, ballac, awood matoor, nooca markabka, iyo iwm).

- (j) Calaamadda wicitaanka caalamiga ah (Call Sign).
- (k) Taariikhaha isbeddellada lahaanshaha iyo diiwaangelinta markabka.

CUTUBKA SADDEXAAD

CADDEYMAHA DIIWAANGELINTA KOOWAAD, SAHANKA MARKABKA IYO SHAHAADADA DIIWAANGELINTA

Qod. 9^{aad}: Diiwaangelinta ugu horreysa ee markab

1. Diiwaan-gelinta koowaad ee markab waxaa lagu samaynayaa caddeymaha soo socda:
 - (a) Markab lagu sameeyay/dhisay gudaha dalka, milkiilaha markabku waa inuu soo gudbiyaa Shahaadada Dhismaha Markabka oo saxiixan, ayna ku cad yihiin magaca shirkadda dhistay markabka, xogta farsamo ee markabka (culeyska guud iyo mugga).
 - (b) Haddii uu markabka lasoo gatay/iibsaday, warqadda iibinta (Bill of Sale) oo muujinaysa xaq lahaanshaha ama saamiga markabka.
 - (c) Markab lagu sameeyay dal shisheeye waxaa loo baahan yahay caddeymo la mid ah kuwa gudaha, iyo heshiiska dhismaha (Shipbuilding Contract), haddii markabka loo dhisay milkiile gaar ah, waa in la caddeyo in uusan markabku ku xirnayn/taagneyn wax deyn ah.
 - (d) Haddii aan la heli karin xogta dhismaha, oo markabkuna yahay mid la gatay/iibsaday, warqadda gadashada oo keliya ayaa ku filan oo la aqbalayaa.
2. Milkiilaha ama wakiil kasta ee markab oo ku guuldareysta inuu fuliyo shuruudaha ku xusan Qodobka 9^{aad} faqradda (1) ee Xeerndaaamiyahan, ama si ulakac ah u been abuura shahaadada dhismaha markabka, ama ka been sheega xogta ku cad shahaadada dhismaha sida macluumaadka iyo mugga/baaxadda markabka, waxaa loo aqoonsanayaa inuu galay fal-dambiyeed, waxaana ka dhalanaya ciqaab ama ganaax ama wadajir ciqaab iyo ganaax isla socda.

Qod. 10^{aad}: Shahaadada Diiwaangelinta

1. Shahaadada Diiwaangelinta waa dokumenti sharci ah oo caddeynaya in markabka si buuxda loogu diiwaangeliyey calanka Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya kaddib markii uu buuxiyay shuruudda iyo habraaca ku xusan Qodobka 5^{aad} ee Xeerndaaamiyahan.

2. Haddii markabka soo codsaday diiwaangelinta ay isla leeyihiin in ka badan hal milkiile, waa in la helaa heshiis qoraal rasmi ah oo soo maray nootaayo sharci ah, sidoo kalena lagu qeexay xuquuqda iyo saamiyada lahaanshaha ee qof kasta, heshiiskuna waa waa in qodobada soo socda ay ku cadyihiin:
 - a) Saamiga milkiile kasta.
 - b) Mas'uuliyadaha kala duwan ee saaran milkiilayaasha.
 - c) Qaabka go'aan-qaadashada iyo maamulka markabka.
3. Waxaa waajib ah in shahaadadada diiwaangelinta lagu hayo dusha markabka waqti kasta, iyadoo aan ka maqnaan karin xilliga uu markabku ku jiro hawlo shaqo.
4. Shahaadada diiwaan-gelinta looma dhigi karo rahan, loomana isticmaali karo dammaanad deyn iyo waxii la mid ah oo galaya ama ka dhalan karto xannibaad sharciyeed.
5. Mas'uuliyadda ilaalinta, haysashada, iyo soo bandhigidda shahaadada diiwaan-gelinta markii loo baahdo waxaa leh oo laga rabaa kabtanka markabka.

Qod. 11^{aad}: Muddada Diiwaangelinta Maraakiibta

1. Muddada diiwaangelinta markabka, waxay shaqeynaysaa/noqoneysaa laba (2) sano oo ka bilaabata taariikhda lagu cayimay/la bixiyay shahaaddada diiwaan-gelinta.
2. Diiwaangelintu waxay dhacaysaa dhammaadka muddadaas, waxaana loo baahan yahay in si rasmi ah loo cusbooneysiyo loona soo dalbado cusbooneysiin 3 bil ka hor waqtiga dhicidda shahaadada iyada oo loo hoggaansamayo ogeysiiska Wasaaradda ee dib-u-cusbooneysiinta si markabku u helo aqoonsi sharci.
3. Milkiilaha markabka waxaa waajib ku ah inuu si sanadle ah u bixiyo canshuurta culeyska (annual tonnage tax) loogu ilaaliyo diiwaangelinta markabka.

Qod. 12^{aad}: Shahaado Diiwaangelin Ku-meel-gaar ah

1. Wasaaraddu waxa ay bixin kartaa Shahaado Diiwaangelin Ku-meel-gaar ah haddii ay jiraan xaaladaha soo socda:
 - a. Haddii markabku yahay mid goordhow la soo gatay kuna sugan yahay dekad dal shisheeye, una baahanyahay shahaado ku-meel-gaar ah oo uu ku soo socdaalo.
 - b. Haddii markabka aan lagu sameyn karin sahan dhameystiran, markabkuna u sii socdaalayo dekad dayactir halkaas oo lagu sameyn doono sahanka.
2. Ma jiri karo markab la siinayo shahaado diiwaangelin ku-meel-gaar ah illaa milkiiluhu uu soo gudbiyo codsi qoraal ah oo ay ku xusantahay sababaha meelmar ah oo khasbaya arrinkan iyo caddeymaha lahaanshaha markabka, sidoo kalena

ballanqaado u hoggaansanaanta Xeeridaamiyahan iyo shuruucda kale ee badda ee JFS.

3. Shahaadada diwaangelinta ku-meel-gaarka ah waxay leedahay awood sharci oo la mid ah midda rasmiga.
4. Muddada ugu badan ee shahaadada diiwaangelinta ku-meel-gaarka waa lix (6) bilood, waxaana la cusboonaysiin karaa hal mar oo keliya muddo saddex (3) bilood ah haddii ay jiraan duruufo meelmar ah.
5. Ka dib markii markabku yimaado dekada diwaangelinta dalka, markabku waa inuu shahaadada diiwaangelinta ku-meel-gaarka ah ku wareejiyaa diiwaanhayaha si uu helo shahaadada diiwaangelinta rasmiga ah si uu sharci ahaan u sii wato hawlaha badda.

Qod. 13^{aad}: Baarista iyo Sahanka Markabka

1. Markab kasta, ka hor inta aan la diiwaangelin waa inuu maro sahan rasmi ah oo ay sameynayaan khabaro sahan yaqaanno ah oo la aqoonsan yahay oo ka socda WDGB ee JFS iyadoo la raacayo nidaamka cabbirka culeyska ee waafaqsan Xeerka Caalamiga ee Culeys Cabbirka ee IMO si loo xaqiyo:
 - a) U qalmidda badmaridda markabka
 - b) Culeyska Guud(GT) ee Markabka
 - c) Culeyska Saafiga ah (NT) ee Markabka
2. Sahan-yaqaanku wuxuu soo saarayaa shahaadada rasmiga ee culeyska oo ku saleysan natiijada sahanka lagu sameeyay markabka.
3. Shahaadada sahanka waa in lagu lifaaqaa faahfaahinta iyo tilmaamaha aqoonsiga markabka, waxaana loo gudbinayaa Xafiiska Diiwaangelinta si loo soo saaro loona siiyo Shahaadada Diiwaangelinta.
4. Haddii sahanku ka dhacayo meel ka duwan dekada diiwaangelinta dalka, codsadaha waxaa laga rabaa inuu bixiyo dhammaan kharashaadka ku baxaya safarka hawsha loo qabanayo.
5. Markab kasta oo ku jira diiwaanka dalka, wuxuu marayaa sahan sanadle ah inta uu ku jiro diiwaanka si markasta loola socdo xaaladdiisa badmaridda, cabbirka markabka iyo hawlaha shaqo/ganacsi ee markabka, milkiiha markabkana waxaa laga rabaa inu bixiyo khidmadda sahanka ee markabka.

Qod. 14^{aad}: Beddelka Magaca iyo Milkiyadda Markabka

1. Qofna ma beddeli karo magaca markab hore loogu diiwaangeliyey illaa uu kasoo gudbiyo codsi qoraal ah oo uu ku caddeynayo soojeedinta magaca cusub.
2. Diiwaanhayuhu ma diiwaangelin karo magaca cusub illaa:

- a. Uu ka xaqiijiyo in magaca cusub uunan ku jirin diiwaanka W asaaradda.
- b. In magaca cusub uunan keeneyn jahwareer, khiyaanno iyo marin-habaabin.
- c. In magaca cusub uunan ka hor imaameyn danaha guud ama laga dhadhansan karo aflagaaddo ama xumaan.
- d. Diiwaanhayuhu waa inuu helaa oggolaanshaha Agaasimaha Guud ee Wasaaradda haddii:
 - i. La beddelayo magaca ama milkiyadda.
 - ii. Diiwaanka laga tirayo markab ama doon.
 - iii. La dabbaqayo ganaax ama ciqaab ka dhalatay Xeernidaamiyahan.
3. Kaddib markii lagu qanco soojeedinta magaca cusub iyadoo la tixgelinayo shuruudaha ku xusan faqradda (2) ee Qodobkan, ayaa la beddelayaa magaca, laguna calaamadeynayaa dusha markabka.
4. Haddii magaca si sharci-darro ah loo beddelo, oo aan loo marin habraaca ku xusan faqradda (2) iyo (3) ee Qodobkan, waxaa la amrayaa milkiilaha markabka inuu dib ugu noqdo magacii hore.
5. Haddii ay dhacdo isbeddel lahaansho, wareejin saamiyo, ama wax isbeddel ah oo saameynaya xuquuqda ama danaha milkiilayaasha, waa in isbeddelkaasi si degdeg ah oo rasmi ah loogu cusboonaysiiyaa diiwaanka markabka, iyadoo la raacayo habraaca iyo shuruudaha uu dhigayo Xeernidaamiyahan iyo Xeerka Badda Soomaaliyeed ee Sharci Lr.5 ee soo baxay 1989.
6. Ku xadgudubka habraaca magac-beddelka ee Xeernidaamiyahan waxaa ka dhalanaya ganaax lacageed.

Qod. 15^{aad}: Ka Tirtiridda Diiwaanada Maraakiibta

1. Maraakiibta waxaa laga tirtirayaa diiwaannada qoraalka haddii ay jiraan duruufaha hoos ku xusan:
 - a) Lumista dhabta ah;
 - b) Lumista ku talagalka ah;
 - c) Qallibaadda markabka;
 - d) Xaaladda gubasho ee markabka;
 - e) Ka tanaasulidda calanka;
 - f) Dhiibista shahaadada diiwaangelinta ee milkiilaha markabka ama hawlgeliyaha oo iskiisa u dhiiba una codsada qoraal ahaan in laga tirtiro diiwaanka.
 - g) Xaaladda burbur ee markabka

- h) Markab kalluumeysi oo si sharci darro ah uga kaluumeysta kheyraadka badda ee Dalka.
 - i) Bixin la'aanta ujuurada culeyska ee sanadlaha ah.
2. Markii la tirtiro ama la iska dhiibo sida ku xusan faqradda (1) ee qodobkan, Waaxda Baddu waxay diiwaanka khuseeya ugala noqonaysaa warqadaha markabka, iyadoo ogeysiinta tirtiridda faafinaysa sidii laga rabay, soona saaraysa shahaadada tirtirista diiwaanka.
 3. Milkiilaha Markabka waxaa laga rabaa inuu bixiyo ujuurada ka tirtiradda diiwaanka \$500(Shan boqol Doollarka Mareykanka) soona celiyaa shahaadada diiwaangelinta markabka.

CUTUBKA AFARAAD

MAAMULKA CALANSIINTA MARAAKIIBTA

Qod. 16^{aad}: Calansiinta Maraakiibta iyo Tilmaamaha Calanka

1. Markab aan ka diiwaan gashaneyn dalka ma isticmali karo calanka JFS ilaa uu ka maro habraaca rasmiga ee calan-siinta, laguna diiwaangeliyo diiwaanka joogtada ee gaadiid-badeedka dalka ee WDGB ee JFS.
2. Diiwaangelinta iyo calansiintu waxay u furantahay markab kasta, ha ahaado mid ajnabi ama mid Soomaali leedahay, oo buuxiya shuruudaha ku xusan Qodobka 5^{aad} ee Xeerndaamiyahan.
3. Ma jiri karo markab wada-haysan kara jinsiyadda labo dal oo halmar wada qaadan kara labo calan, illaa si rasmi ah loo baabi'yo diiwaanka calankii hore ee dalka kale, lana yimaado caddeymaha baabi'intaas, markaas kaddib, ayaa loo oggolaan karaa qaadashada calanka Soomaaliyeed asiga oo maraya habraaca iyo shuruudaha ku xusan Qodobka 5^{aad} ee Xeerndaamiyahan.
4. Haddii markab ka diiwaangshan Soomaaliya lagu helo diiwaangelin kale oo uu haysto calan dal kale, waa lagala laabanayaa waana la tirtirayaa diiwaangelintiisa waxaana lagu soo rogi karaa ciqaab iyo ganaax si waafaqsan mabaadi'da caalamiga ah ee arrimaha badda iyo Heshiiska Qarmada Midoobay ee Xeerka Badda (UNCLOS, 1982).
5. Markab kasta waxa uu yeelanayaa hal magac oo rasmi ah oo lagu diiwaangelinayo, marnaba diiwaanka looma oggolaanayo in magac hore ugu jiray loo diiwaangeliyo markab kale.
6. Oggolaanshaha ugu dambeeya ee calan-siinta waxaa iska leh Wasiirka Wasaaradda kaddib markii la soo dhammeystiro shuruudaha iyo habraacyada ku xusan Xeerndaamiyahan.

7. Markab kasta oo la doonayo in lagu diiwaangeliyo calanka Soomaaliya waa inuu leeyahay dekad uu uga diiwaangashan yahay (port of registry) gudaha dalka, magac dekeddaasna waa in lagu muujiyaa shahaadada diiwaangelinta iyo markabka dushiisa (stern/side) si muuqata, Arrimaha la xariira Dekadda Diiwaangelinta waxaa lagu dhaqayaa axkaamta Qodobka 6^{aad} ee Xeernidaamiyahan.
8. Si loo horumariyo nabadgelyada badmaridda, markab kasta oo wata calanka Soomaaliyeed waa inuu ahaado mid xaaladdiisa badmarineed ay fiican tahay intuuusan safarka bilaabin.
9. U qalmidda badmaridda markabka waxaa lagu caddeynayaa shahaadada u qalmidda badmaridda ee ay bixiso Wasaaradda Dekadaha iyo Gaadiidka Badda ee JFS kuna saleysan kormeerka maraakiibta.
10. Calanka Markabka waa cad dhar ah ballarkiisu yahay 150cm iyo 100cm leeyahayna midabka buluugga dhexdana ku leh xiddig shan geesood leh, kuna wareegsan baroosinka oo xariggiisa lagu dhigay xarafka “S” oo ah tilmaanta Soomaaliyeed.

Qod. 17^{aad}: Xuquuqda Ka babashada Calanka iyo Waajibaadka la Xiriira

1. Markab kasta oo si buuxda loogu diiwaangeliyo Diiwaanka Maraakiibta Soomaaliyeed wuxuu xaq u yeelanayaa diiwaangelin badeed taasoo muujinaysa xiriir dhab ah (Genuine Link) sida ku xusan qodobka 91aad ee Sharciga Qaramada Midoobay ee Arrimaha Badda(UNCLOS).
2. Markabka uu ka babanayo calanka Soomaaliya wuxuu xaq u leeyahay inuu isticmaalo calanka qaranka iyo inuu helo difaac sharciyeed iyo mid diblomaasiyadeed oo ka yimaada Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya.
3. Milkiile kasta ee markab iyo wakiilkiisaba waxaa waajib ku ah u hoggaansanaanta Xeernidaamiyahan iyo shuruucda kale ee dalka ee la xariira maamulka badda iyo badmaridda, ilaalinta deegaanka iyo nabadgelyada badda iyo guud ahaan xeerarka caalamiga ee khuseeya arrimahan.

CUTUBKA SHANAAD

DIIWAANGELINTA DOOMAHA

Qod. 18^{aad}: Shuruudaha Diiwaangelinta Doomaha

1. Doon kasta waxaa waajib ku ah in la diiwaangeliyo oo ay qaadato shahaadada diiwaangelinta rasmiga ee WDGB ee JFS.
2. Doon aan ka diiwaangashanayn Wasaaradda Dekadaha iyo Gaadiidka Badda ee Xukuumadda JFS oo aan marin habraaca rasmiga ah ee diiwaangelinta, looma oggolaanayo inay isticmaasho biyaha gudaha ee dalka ama qabato hawl badeed ilaa ay ka hesho rukhsadda WDGB ee Xukuumadda JFS.
3. Ka hor inta aan la diiwaangelin, doon kasta waa inay martaa sahan rasmi ah si loo ogaado looguna oggolaado u qalmidda badmaridda ee doonta.
4. Si loo diiwaangeliyo doonta, milkiilaha ama wakiilka doonta ha ahaato mid kalluumeysi ama mid xamuul, waxaa looga baahanyahay:
 - (a) Soo gudbinta arji qoraal ah oo lagu dalbanayo diiwaangelinta iyo buuxinta foomka Diiwaangelinta Doomaha ee Wasaaradda;
 - (b) Magaca, dhererka iyo nooca doonta;
 - (c) Faahfaahinta milkiilaha oo buuxda;
 - (d) Bixinta khidmadda diiwaangelinta;
 - (e) Soo gudbinta aqoonsi rasmi ah sida Baasaboora ama Kaarka Aqoonsiga Qaranka ee NIRA; iyo
 - (f) Labo (2) sawir oo goordhow ah.

Qod. 19^{aad}: Sugidda Lahaanshaha Doonta

Diiwaanhayuhu wuxuu xaqiijinayaa lahaanshaha doonta ka hor diiwaangelinta doonta asiga oo il gaar ah ku eegaya qodobadan soo socda:

1. Caddeynta kala iibsashada doonta (Transfer of Ownership Certificate):
 - (a) Waa in la soo gudbiyaa warqad rasmi ah oo caddeyneysa kala iibsashada doonta.
 - (b) Caddeyntan waxaa xaqiijinaya Nootaayo sharciyeysan oo leh jiritaan qaanuuni ah.

- (c) Warqaddu waa inay muujisaa qiimaha doonta, xogta iibsadaha iyo milkiilihii hore haddii uu jiray, iyo doonta inay cusub tahay iyo in kale, iyo sidoo kale shirkadda sameysay.
2. Dokumentiga dhismaha doonta :
 - (a) Dokumentigan waxaa bixisa shirkadda sameysay doonta, ama nuqul rasiid caddeynaya qarashka laga bixiyay marka doonta la gadanayay/dhisayay.
 - (b) Haddii loo baahdo, caddeymo kale oo lagu qanci karo oo dheeraad ah waa in codsaduhu soo gudbiyo markii laga dalbado.
 2. Haddii aan la heli karin xogta dhismaha iyo warqadda gadashada ee doonta, waxaa lagu diiwaangelin karaa kaliya oo la ictimaadayaa heshiiska kala iibsiga doonta waana inuu ka dhacaa Nootaayada horteeda, sidoo kalena lagu caddeeyaa heshiiska ugu yaraan labo qof oo markhaati ah oo ka maragfuraya nuxurka heshiiska.
 3. Doomaha lagu sameeyay dibadda waxaa looga baahan yahay caddeymo dheeri ah oo ay ka mid yihiin:
 - (a) Shahaadada sameynta doonta (Builder's Certificate);
 - (b) Caddeynta bixinta qarashka (Receipt of Payment);
 - (c) Warqadda heshiiska sameynta doonta (IWL Agreement).

Qod. 20^{aad}: Beddelka Magaca iyo Milkiyadda Doonta:

Baddelka magaca iyo milkiyadda doonta waxa loo marayaa habraac iyo shuruudo la mid ah kuwa beddelka magaca iyo milkiyadda markabka ee lagu xusay Qodobka 14^{aad} ee Xeeridaamiyahan.

Qod. 21^{aad}: Badqabka iyo Nabadgelyada Doomaha

1. Doon kasta waxaa laga rabaa inay hesho/qaadato rukhsadda WDGB ee hawlgalka badda iyo badmaridda.
2. Doomaha waa inay leeyihin ama ku rakibanyihiin qalab badbaadado iyo mid isgaarsiineed sida VHF raadiyo,jiheeye,dabdamis iyo jaakadaha badbaadada.
3. Doon kasta waxaa laga rabaa inay si degdeg ah u soo gudbiso warbixin haddii wax khasaaro ah ay dhacaan, sida burbur, shil ama geeri/dhimasho timaado.
4. Dhammaan doomaha waxaa laga rabaa inay leeyihiin oo ay qaataan taargada aqoonsiga oo ah lambar gaar u ah doon kasta.
5. Milkiilaha/wakiilka waa inuu Diwaanahayaha u soo gudbiyaa, si degdeg ahna u soo ogeysiisaa haddii shahaadada diiwaangelintu ay lunto, asiga oo kusoo

lifaaqaya caddeyn boolis.

6. Si loola socdo dhaqdhaqaaqa iyo nabadgalyada doomaha, doon kasta oo cabbirkeedu gaarayo 15M/Tan, waxaa laga rabaa in lagu rakkibo lambarka aqoonsiga ee otomaatiigga ah (AIS).
7. Lama damin karo lambarka aqoonsiga ee otomaatiigga ah (AIS) ee doonta.
8. Doomaha waxaa laga rabaa inay maraan kana gudbaan/baasaan baaritaanka/sahanka badqabka doomaha.
9. Qofna ma beddeli karo magaca doonta, sidoo kalena ma wareejin karo milkiyadda doonta illaa oggolaansho iyo la-socod laga helo Waraadda Dekadaha iyo Gaadiidka Badda ee Xukuumadda JFS.
10. Dhamaan gaadiid-badeedka Dalka waxaa laga rabaa inay qaadaan tallaabooyinka ku habboon ee looga fogaan karo khataraha soo wajahida kara badqabka, caafimaadka shaqaalaha iyo rakaabka, sidoo kale waa inay dhowraan/ilaaliyaan bii'ada badda.
11. Doomaha rakaabka waxaa laga rabaa inay oggolaanshaha Wasaaradda qaataan si joogta ahna looga helo warbixin.
12. Wasiirka Wasaaradda ayaa kusoo saari karta xeer-wasiir arrimo dheeraad oo la xariira badqabka iyo nabadgalyada badda si looga hortago khataraha ka dhalankara badda iyo badmarista.

CUTUBKA LIXAAD

GANAAXYADA, CIQAABAHA MAAMUL IYO ISTICMAALKA CALANKA

Qodobka 22^{aad}: Ka-tagista Sharci-darrada ah ee Calanka Qaranka

Markab si sharci ah ugu diiwaangashan Calanka Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya oo si ulakac ah uga tago ama u joojiyo isticmaalka calanka isagoo aan raacin habraacyada sharciyeed ee uu dhigayo Xeer-nidaamiyahan, waxaa uu mutaysanayaa ciqaabahan maamul ee hoos ku xusan:

- a) Digniin maamul oo qoran;
- b) Hakinta ku-meel-gaarka ah ee shahaadada diiwaangelinta muddo aan ka badnayn saddex (3) bilood;
- c) Ganaax lacageed oo u dhexeeya \$5,000 ilaa \$15,000 USD, iyadoo lagu salaynayo heerka ku-tallaabsiga sharci-jabka iyo saameynta uu leeyahay;
- d) Xayiraad ku-meel-gaar ah oo ku saabsan hawlgalka markabka ilaa laga saxo khaladka sharci.

Qod. 23^{aad}: Isticmaalka Been-abuurka ah ee Calanka Soomaaliyeed

Haddii milkiile, shirkad, ama hay'ad adeegsato Calanka Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya iyada oo aan lahayn oggolaansho sharciyeed ama samaysa been-abuur ku saabsan jinsiyadda/dhalashada markabka, waxaa lagu dabaqayaa ciqaabahan maamul:

1. Markab Shisheeye:

- a) Ganaax lacageed u dhexeeya \$25,000 ilaa \$50,000 USD;
- b) Xayiraad maamul oo lagu sameeyo markabka ilaa baaritaanku dhammaado;
- c) Joojinta oggolaanshaha ku-meel-gaarka ah haddii uu jiray;
- d) Diidmo rasmi ah oo calan-siinta mustaqbalka.

2. Markab ay leeyihiin muwaadiniin Soomaaliyeed:

- a) Ganaax lacageed u dhexeeya \$10,000 ilaa \$25,000 USD;
- b) Hakinta shahaadada diiwaangelinta muddo aan ka badnayn lix (6) bilood;
- c) Mamnuucid ku-meel-gaar ah oo isticmaalka calanka;
- d) Digniin maamul oo culus.

Qod. 24^{aad}: Ganaaxa Dib-u-dhaca Canshuurta Sannadlaha ah

Markab kasta oo leh waajibaadka bixinta canshuurta sannadlaha ah (annual tonnage tax) ee ku xusan Qodobka 11aad ee Xeerndamayaha, haddii uu ku guuldarreysto bixinta canshuurta waqtigii loogu talagalay:

- a. Waxaa lagu soo rogi karayaa ganaax lacageed oo maalinle ah oo dhan \$45 USD ama Shilin Soomaali u dhigma, ugu badnaan saddex (3) bilood;
- b. Haddii dib-u-dhacu dhaafo saddex (3) bilood, waxaa lagu mutaysanayaa ganaax gaar ah oo dhan \$7,000 USD ama Shilin Soomaali u dhigma, ganaaxa maalinlaha ahna wuu joogsanayaa;
- c. Haddii muddada dib-u-dhacu dhaafto lix (6) bilood iyadoo aan jirin cudurdaar sharci ah, waxaa lagu dabaqayaa:
 - i. Hakinta shahaadada diiwaangelinta;
 - ii. Kala-noqosho ruqsad haddii falkaasi noqdo mid soo noqnoqda ama aan la saxin.

Qod. 25^{aad}: Fulinta Ganaaxyada

Ganaaxyada iyo ciqaabaha maamul waxaa fulinaya Diiwaanhayaha Maraakiibta iyo Waaxda Maamulka Badda ee Wasaaradda Dekadaha iyo Gaadiidka Badda, iyadoo raacaya nidaamkan:

- a) Soo saarista Ogeysiis Qoran (Notice of Violation);
- b) Siinta muddada rafcaanka oo ah ugu yaraan shan-iyoban (15) maalmood;

- c) Go'aan kama dambays ah oo maamul;
- d) Diiwaangelinta ganaaxa;
- e) Fulinta, xayiraad ama hakinta, sida uu qabo go'aanka maamul.

Qod. 26^{aad}: Ganaaxyada ku Saabsan Sahan-la'aanta ama Xog-bixin Khaldan

1. Haddii milkiile ama wakiil markab ku guuldareysto in uu:
 - a) Soo gudbiyo xog sax ah oo la xiriirta diiwaangelinta;
 - b) Farsameeyo sahanka khasabka ah (survey) ee ku xusan Qodobka 13aad;
 - c) Bixiyo khidmadaha la xiriira diiwaangelinta.
2. Waxaa lagu soo rogi karaa:
 - a) Digniin Maamul;
 - b) Ganaax lacageed oo u dhexeeya \$1,000 ilaa \$10,000 USD ama Shilin Soomaali u dhigma;
 - c) Hakinta hawlgalka markabka ilaa sahanka la dhammaystirayo; ama
 - d) Joojinta diiwaangelinta (revocation) haddii khaladku noqdo mid soo noqnoqda.

Qodobka 27^{aad}: Ganaaxyada Doomaha ka yar yar

Doomaha ku jira baaxadda Qaybta Toddobaad ee Xeeridaamiyaha waxaa lagu dabaqayaa ciqaabahan maamul:

1. Diiwaangelin-la'aanta Doonta:
 - a) Ganaax lacageed u dhexeeya \$200 ilaa \$1,000 USD ama Shilin Soomaali u dhigma;
 - b) Xayiraad hawlgal ilaa diiwaangelinta la dhammeeyo.
2. Qalab-la'aanta Badbaadada:
 - a) Ganaax lacageed u dhexeeya \$100 ilaa \$500 USD ama Shilin Soomaali u dhigma.
3. Beddelka Magaca ama Lahaanshaha oggolaansho la'aan:
 - a) Ganaax u dhexeeya \$300 ilaa \$1,000 USD ama Shilin Soomaali u dhigma.
4. Daminta Nidaamka Aqoonsiga Otomaatigga AIS (Automatic Identification System):
 - a) Ganaax u dhexeeya \$500 ilaa \$2,000 USD ama Shilin Soomaali u dhigma.
5. Soo-sheegis-la'aanta Shil, Burbur ama Dhimasho:
 - a) Ganaax u dhexeeya \$300 ilaa \$1,000 USD ama Shilin Soomaali u dhigma.

Qod. 28^{aad}: Dhaqangal

Xeeridaamiyahan wuxuu dhaqangeliyaa marka Golaha Wasiirradu ansixiyaan, Ra'iisul Wasaaruhuna ku soo saaro Xeer, waxaana lagu faafinayaa Faafinta Rasmiga ah ee Dawladda.

Lifaaq 1: – KHIDMADAHA DIIWAANGELINTA MARAAKIIBTA

A. Khidmadaha Diiwaangelinta Maraakiibta (0 – 15,000 GT)

Lr	Culeyska Guud ee Markabka (GT)	Khidmadda Diiwaangelinta (USD)	Khidmadda Sannadlaha ah (USD/GT)
1	101 – 250	\$350	\$6.00
2	251 – 350	\$400	\$5.00
3	351 – 500	\$550	\$4.00
4	501 – 850	\$850	\$3.00
5	851 – 1,500	\$1,000	\$2.50
6	1,501 – 2,500	\$1,250	\$1.80
7	2,501 – 5,500	\$1,550	\$1.20
8	5,501 – 10,000	\$1,950	\$1.00
9	10,001 – 15,000	\$2,000	\$0.95

B. Khidmadaha Maraakiibta Ka Weyn 15,000 GT

Lr	Culeyska Guud (GT)	Shahaadada Diiwaangelinta	Khidmadda Sanadeedka culeyska (Annual Tonnage Fee)
1	15,001 – 20,000 GT	\$2,500	\$0.50 per GT
2	20,001 – 25,000 GT	\$3,500	\$0.45 per GT
3	25,001 – 35,000 GT	\$4,500	\$0.35 per GT
4	Ka badan 35000 GT	\$5,900	\$ 0.25 per GT

C. Khidmadaha Adeegyada Diiwaangelinta

Lr	Nooca Adeega	Khidmadda (USD)
1	Ogolaashada qabashada Codsiga Diiwaangelinta	\$200
2	Baddelidda Magaca Gaadiid Badeedka	\$500
3	Baaritaanka/Sahanka Gaadiid Badeedka	\$250
4	Wax Ka Badalidda Shahaadada	\$300
5	Tirtiridda Shahaadada	\$500
6	Wareejinta Diiwaangelinta	\$500
7	Shahaadada Diiwaangelinta Ku-meel Gaarka	\$500
8	Beddelidda calaamadda wicitaanka caalamiga	\$800
9	Lumista Shahaadada	\$750

D. Shahaadada Culeyska(Markab leh Culays Guud 0–1000 GT)

Lr	Culeyska Guud(GT)	Shahaadada Culeyska(USD)
1	0 – 100 GT	\$125.00
2	101 – 200 GT	\$185.00
3	201 – 300 GT	\$225.00
4	301 – 400 GT	\$275.00
5	401 – 500 GT	\$350.00
6	501 – 1000 GT	\$450.00

E. Shahaadada Culeyska(Markab leh Culays Guud 1000-10,000 GT)

Lr	Culeyska Guud(GT)	Shahaadada Culeyska(USD)
1	1,001 – 1,500 GT	\$550.00
2	1501 – 3,500 GT	\$650.00
3	3,501 – 10,000 GT	\$750.00
4	Ka badan (More than)10,001 GT	\$1,500.00

F. Shahadada u qalmida Badmaridda (Seaworthiness Certificate)

Lr.	CULAYSKA GUUD (GT)	KHIDMADDA (USD)
1	0 – 250 GT	\$200
2	251 – 450 GT	\$350
3	451 – 500 GT	\$450
4	501 – 850 GT	\$550
5	851– 1,000 GT	\$750
6	1,001– 2,000 GT	\$900
7	2,000– 10,000 GT	\$1,500
8	Ka badan (More than)10,001 GT	\$2,500

**Lifaaq 2: Khidmadda Diiwaangelinta Noocyada kala
Duwan ee Doomaha**

**A. DIIWAANGALINTA DOOMAHA KALUUMEYSIGA/DALXIISKA EE
KA YAR 50 CULEYSKA GUUD**

Culeyska Doonta (GT)		KhidmaddaDiiwaangelinta Shahaadada	Khidmadda Sanadlaha (USD/GT)
1	0-10	\$80	\$4
2	11- 20	\$90	\$5
3	21- 30	\$100	\$6
4	31- 40	\$120	\$7
5	41-50	\$130	\$8

**B. DOOMAHA KALUUMEYSIGA/DALXIISKA IYO XAMUULKA
CULUSKODU GUUD YAHAY 51-100 GT.**

Culeyska Doonta (GT)		Shahaadada Diiwaangelinta	Khidmadda Sanadlaha (USD/GT)
1	51-70	\$140	\$10
2	71-90	\$150	\$12
3	91- 100	\$160	\$14

C. KHIDMADDA ADEEGA DIIWAANGALINTA DOOMAHA

Lr.	Nooca adeega	Khidmadda
1.	Sugida lahaanshaha doonta	\$100
2.	Badalida Magaca Doonta	\$70
3.	Wax ka badalida Shahaadada Doonta	\$80
4.	Kala wareejinta milkiyadda doonta	\$120
5.	Cusbooneysiinta shahaadada doonta	\$60

D. Khidmahada Khararaashda aqoonsiga Doomaha:

Lr.	Noocayadda doomaha	Khidmadda Taarikadda Doomaaha
1.	Doomaha aan matoor laheyn (Huuri)	\$45
2.	Doomaha Dalxiiska kuwooda yar yar	\$100
3.	Doomaha kaluumeysiga kuwa loo yaqaan (faaraboot)	\$115
4.	Doomaha kaluumeysiga kuwa loo yaqaan Foolfada	\$145
5.	Doomaha kaluumeysiga waaweyn sida Laashashka	\$250
6.	Doomanka Xamuulka	\$350